

Kannanotto rakennerahastojen teknisen tuen kohdentamisessa 2014 - 2020

MH § 69

Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntaliitot ovat antaneet seuraavan sisältöisen kannanoton:

Teknisen tuen jaossa noudatettava Talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksia

Talouspoliittinen ministerivaliokunta linjasi 28.5.2013 EU-rakennerahastokauden 2014 - 2020 toteuttamista Suomessa. Suomen EU-rahoitus tulevalla ohjelmakaudella on 1,327 mrd. €. Tästä summasta Pohjois- ja Itä-Suomen harvaan asuttujen alueiden erityismääräraha on 305,3 milj. €. TALPO päätti rahoituksen jakautumisesta Suomen sisällä Itä- ja Pohjois-Suomen (IP) sekä Etelä- ja Länsi-Suomen (ELSA) kesken alueiden yhteisen esityksen pohjalta. Itä- ja Pohjois-Suomen osuus alueellisesta rahoituksesta on noin 772,5 milj. € (71 prosenttia) ja Etelä- ja Länsi-Suomen osuus noin 316,6 milj. € (29 prosenttia). Ahvenanmaan osuus on noin 5 milj. € (0,5 prosenttia). Ministeriöiden valtakunnallisiin teemoihin käytetään noin 171 miljoonaa euroa. Ohjelman hallintoon käytettävä teknisen tuen EU-osuus on n. 38,9 milj. € ja valtion osuus huomioituna yhteensä 77,8 milj. €. Valtionosuus EU:lta tulevan rahoituksen lisäksi on 75 % EU-osuudesta. Kuntien rahoitusosuus on 25 % EU-osuudesta. Rakennerahasto-ohjelman julkisen rahoituksen volyyymi on näin ollen reilut 2,6 miljardia euroa. Toteutuksen pääpaino on Itä- ja Pohjois-Suomessa, jossa kokonaisvolyymi on noin 1,545 miljardia euroa. Etelä- ja Länsi-Suomen kokonaisvolyymi on noin 634 milj. €.

Rakennerahasto-ohjelman avulla tavoitellaan 12 700 uutta työpaikkaa ja 1 200 uutta yritystä. EU-rahoituksen avulla pyritään vauhdittamaan uuden liiketoiminnan syntymistä sadoissa yrityksissä sekä liikevaihdon ja henkilöstön lisäystä reilussa 2300 yrityksessä. Erilaisiin työllisyyttä ja työllistymisvalmiuksia edistäviin hankkeisiin tavoitellaan 306 000 osallistujaa. Ministeri Vapaavuori on antanut 9.5.2014 tiedotteen ohjelman tavoitteista.

Ohjelman hallittu toimeenpano on kuitenkin Itä- ja Pohjois-Suomen osalta vaarantumassa, koska Työ- ja elinkeinoministeriön Alueosasto on valmistellut teknisen tuen jakoa IP/ELSA –alueiden välillä 50/50 periaatteella. Esitys tarkoittaa sitä, että suurten rahoitusvolyymien Itä- ja Pohjois-Suomessa olisi käytettävissä saman verran henkilöstöä kuin huomattavasti pienemmän rahoitusvolyymien ELSA-alueella. Alueellinen vastuu hallinnon tehostamisesta ei näin ollen ole

tasapainossa. Merkittävä osuus ohjelmahallinnon kustannuksista kaatuu Itä- ja Pohjois-Suomen kuntien maksettavaksi. Tilanne tulee johtamaan vakaviin toimeenpano-ongelmiin Itä- ja Pohjois-Suomen ELY -keskuksissa ja maakunnan liitoissa. Ratkaisu heikentää erityisesti ELY-keskusten kautta kulkevan rahoituksen toimeenpanoa. Ongelmat tulevat näkymään pidentyneinä rahoituspäätös- ja maksatusaikoina. Asia tulee hidastamaan työpaikkatavoitteiden saavuttamista sekä kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten kehittämistä hidastuneena yritystukiprosessina. Samalla vaarannetaan ohjelmastrategian taustalla olevien kansallisten politiikkaohjelmien edistämistä Itä- ja Pohjois-Suomessa: tällaisia ohjelmia ovat mm. Työelämä 2020 – strategia, Nuorisotakuu sekä hallituksen rakennepoliittisen ohjelman tavoite rakenteellisen työttömyyden alentamisesta ja työurien pidentämisestä. Biotalouden ja vähähiilisen talouden edistäminen Itä- ja Pohjois-Suomessa hidastuu. EU-komissioon tehtävät maksupyynnöt tulevat olemaan vaikeuksissa, kun n+2 –säännön mukaisessa maksatusvauhdissa ei pysytä. Tässä tilanteessa Suomi ei saa täysimääräistä maksua EU:lta.

Jotta ongelmat voidaan välttää ja TALPO:n tekemässä rahoituslinjauksessa voidaan pysyä, on teknisen tuen alueellinen jako tehtävä rahoitusvolyymin mukaisessa suhteessa.

Työ- ja elinkeinoministeriön osuutta teknisestä tuesta on pienennettävä

Teknistä tukea leikataan Halken päätöksen mukaisesti -25 % (tekninen tuki laskee ohjelmakehyksestä komission hyväksymästä 4 %:sta 3 %:iin). Samanaikaisesti maaseutuohjelmassa on tunnistettu toimeenpanon haasteet ELY-keskuksissa ja ao. ohjelman teknistä tukea kasvatetaan verrattuna päättyvään kauteen. Leikkauksista huolimatta TEM kaavailee käyttävänsä lähes 50 % Suomen teknisestä tuesta. Kaudella 2007–2013 osuus on Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen EAKR-ohjelmissa ollut n. 26 %. Valmistelun tilanne on kestävä. Suurin osa TEM:n kustannuksista kohdennetaan tietojärjestelmäkustannuksiin (29 milj. €) – ao. kustannukset ovat yli kaksinkertaisumassa verrattuna ohjelmakauteen 2007–2013. Tämä herättää aiheellisia kysymyksiä ao. kustannusten kokonaistaloudellisuudesta. Tietojärjestelmäkustannuksien budjetointia on syytä tarkistaa ja sinne varattuja reservejä poistaa: ao. kuluihin on budjetoitu 1,7 milj. € reservi ennakoimattomiin kustannuksiin ja 5,5 milj. € mahdolliseen vuonna 2021 käynnistyvän kauden kustannuksiin. Valtiovarainministeriö huomioi 8.10.2012 TEM:lle antamassaan lausunnossa, että kattavasta valmistelusta huolimatta hankkeen kustannusarvio on laadittu hyvin karkealla tasolla. Lausunnon kohteena oli TEM:n ilmoituksen mukainen 4-15 milj. € hankinta. Tietojärjestelmiin varattava rahoitus on tällä hetkellä n. 29 milj. €.

Hallinnon ja aluekehityksen ministerivaliokunnan tehostamislinjauk-

sia kunnioitettava

Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmä linjasi 18.9.2013 rakennerahastojen hallinnon uudistamista. HALKE linjasi, että ohjelmakauden 2014-2020 hallinnon tehostamisella tavoitellaan yhteensä noin 86 htv:n vähennystä. TEM:n esityksessä htv-leikkaukset ovat -163 htv johtuen huomattavasti kasvaneista tietojärjestelmäkustannuksista. Leikkaukset on ylimitoitettu, ja ne johtavat ohjelman toimeenpano-ongelmiin. Leikkauksia ei myöskään kohdenneta alueellisesti tasapainoisella tavalla: leikkauksia Itä- ja Pohjois-Suomeen kohdistuu -97,8 htv (-66 % leikkaus), Etelä- ja Länsi-Suomeen -46,2 htv (-46 %) ja keskushallintoon -19 htv (-58 %). Asia on korjattavissa tietojärjestelmäkustannusten pienentämisen kautta sekä kohdentamalla tekninen tuki alueellisesti rahoitusvolyyymien mukaisessa suhteessa.

Yhteenveto teknisen tuen valmistelutilanteen korjaamiseksi:

- Tekninen tuki tulee jakaa alueille Talpon linjaamien rahoitusvolyyymien mukaisessa suhteessa ohjelman toimeenpanon turvaamiseksi. Keskushallinnon kustannuksien tulee säilyä maksimissaan 25 %:ssa teknisestä tuesta. IP/ELSA välinen tekninen tuki tulee jakaa 70/30 suhteessa.
- Halken linjaamassa htv -vähennystavoitteessa on pysyttävä (n. -86 htv)
- Tietojärjestelmäkustannusten budjetointi on käytävä läpi ja spekulatiiviset kuluerät on poistettava

Aikataulu: teknisen tuen jakolinjaus viedään valtioneuvoston käsitteilyyn kesäkuun 1. tai 2. viikolla

LIITE: TEM esitys 10.4.2014 teknisen tuen jaosta. Esitys johtaa alueellisesti epätasapainoiseen lopputulokseen

	Arvio myöntövaltuuksista ESR/EAKR+valtio. Milj. €	TEM 10.4.2014 esitys teknisestä tuesta, €	Työn hinta/1000 € myöntövaltuus	HTV lkm
Maakuntaliitot Pohjoinen	196,98	2 495 485	12,7	7
Maakuntaliitot Itä	171,85	2 212 978	12,9	6
Maakuntaliitot Etelä	66,78	2 457 013	36,8	7
Maakuntaliitot Länsi	65,94	2 251 449	34,1	6
ELY Pohjois-Pohjanmaa/ Pohjoinen	506,17	6 859 602	13,6	19
ELY Etelä-Savo/Itä	458,15	6 638 933	14,5	18
ELY Häme/Etelä	205,345	6 602 802	32,2	18
ELY Keski-Suomi/Länsi	235,235	8 149 438	34,6	23
TEM palkat	0	6 100 000		14
TEM tietojärjestelmät, viestintä, arviointi		34 000 000		
yhteensä	1906,45	77 767 700		118

	Myöntövaltuudet ESR/EAKR+valtio. Milj. €	TEM 10.4.2014 esitys teknisestä tuesta	Työn hinta/1000 € myöntövaltuus	HTV lkm
Itä- ja Pohjois-Suomi, maakunnan liitot ja ELYt	1333,15	18 206 998	13,7	50
Etelä- ja Länsi-Suomi, maakunnan liitot ja ELYt	573,3	19 460 702	33,9	54
Yhteensä	1906,45	37 667 700		104

Osa ELY -keskuksista tulee hallinnoimaan valtakunnalliset teemoja. Ao. teemoihin käytetään EU-rahoitusta yhteensä 168 milj.€ + kansallinen julkinen 168 milj. €. Huomattavaa on, että vaikka ao. rahoitus hallinnoitaisiin kokonaisuudessaan Etelä- ja Länsi-Suomessa, ei rahoitusvolyymi yllä Itä- ja Pohjois-Suomen volyymeihin.

IP/ELSA –alueen maakunnan liittojen väliset volyymierot poikkeavat huomattavasti toisistaan – perusteita tasaisille htv -määrille ei ole löydettävissä.

Lisätietoja antaa maakuntajohtaja Pentti Malinen, p. 044 797 0197 tai etunimi.sukunimi@kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien liitto-

jen kannanoton tiedoksi.

Maakuntahallitus:

Hyväksyi.
